

دو گانه‌سازی عجیب در قیمت شکر

صفحه ۳

خودکفایی در شکر

شکر را جبران کنیم. بحث مهم در این زمینه، نیاز به احداث سه کارخانه در خوزستان و ایلام است که اگر بتوانیم این کارخانجات را احداث کنیم مشکل حمل چغندر قند تا مسافت‌های طولانی حل می‌شود و به خودکفایی در تولید شکر کمک زیادی خواهد کرد.

در این حوزه است، ما سال‌های ۹۷ و ۹۶ نیز در حوزه شکر به آستانه خودکفایی رسیدیم اما به دلیل عدم قیمت‌گذاری مناسب و همچنین وقوع سیل از برنامه عقب‌افتادیم. امیدوار هستیم طی حدود دو سال آینده عقب‌ماندگی در برنامه تولید

در صفحات دیگر می‌خوانید:

تولید ۸ میلیون تن چغندر قند در سال جاری محقق نمی‌شود

صفحه ۷

زنگ خطر بحران غذا برای کشورهای وابسته به واردات

صفحه ۶

سایه کرونا بر سر غذای کشور؛ سامانه ارتباطی زنجیره کشاورزی و دولت ضروری است

صفحه ۴

معرفی فدراسیون تولیدکنندگان مالیاتی (FMM)

صفحه ۳

ضرورت فروتنی دولت‌ها در برابر تشکلهای بهمن دانائی

اندیشمندان در دوره روشنگری و در عصری که به ترقی و پیشرفت اروپای غربی منجر شد این باور را در ذهن و دل شهروندان آگاه و نخبگان جا انداختند که جامعه انسانی از دو جزء و دو پایه اساسی تشکیل می‌شود. به باور فیلسوفان عصر روشنگری یک پایه جامعه‌های انسانی را نهاد دولت و یک پایه آن را نهادهای مدنی شامل بنگاه‌ها، خانواده‌ها و احزاب تشکیل می‌دهند. اصرار اندیشمندان این بود که توازن قوا میان این دو پایه اساسی جامعه‌های انسانی شرط لازم و کافی برای پیشرفت و توسعه همه‌جانبه است. به ویژه بر این مقوله تأکید می‌شد که نهادهای مدنی شامل احزاب و تشکلهای غیردولتی مربوط به اقشار گوناگون نباید زیر سلطه و استیلای نهاد دولت باشند. چنین بود که در دوران انقلاب صنعتی در سال‌های ۱۷۰۰ تا ۱۷۵۰ در انگلستان بار اصلی اختراع و اکتشاف و به کارگیری ماشین بر دوش نهادهای مدنی بود.

ادامه در صفحه ۲

خانه‌تکانی ذهنی در مناسبات دولت و تشکلهای

نهاد دولت و حاکمیت در ایران دست‌کم از دهه ۱۳۳۰ به این سو با افزایش شگفت‌انگیز درآمدهای به دست آمده از صادرات نفت، در موقعیت بسیار برتری نسبت به نهادهای دیگر قرار گرفته است و در پله‌های بالاتر

حمیدرضا صالحی
دبیر فدراسیون صادرات انرژی

ایستاده و حکمروایی می‌کند.

در همه دهه‌های پشت سر گذاشته از ۱۳۳۰ تا کنون، نهاد بخش خصوصی هرگز قدرت واقعی در برابر حاکمیت برای پیگیری مطالباتش را نداشته و عموماً در فضای غالب ارباب رعیتی تمکین می‌کرده است. در این دهه‌ها که دولت‌های مستقر با استفاده از درآمد به دست آمده از صادرات نفت، استیلای بدون چون و چرای خود را بر نهادهای مدنی تشدید کرده‌اند، عادت‌های عجیبی در ایران پدیدار و نهادینه شده است که هرگز با هیچ منطق و عقلانیتی سازگاری نداشته و ندارد.

یکی از این عادت‌های جا افتاده در این دهه‌ها این است که نهاد دولت در هر دوره بنا بر منفعت یک عده از دیوان سالاران بر سازمان و تشکیلات خود افزوده و هر وزارتخانه برای خود لشکری از سازمان‌ها و مدیران تأسیس و تربیت کرده است.

ادامه در صفحه ۲

ضرورت فروتنی دولت‌ها در برابر تشکلهای

پزشماری او را می‌شناسند و به افکار و عقاید و دلسوزی‌هایش باور دارند. نام سلیمانی صاحب و مدیر کارخانه کاله برای همه ایرانی‌ها آشناست و هر روز محصولات کارخانه‌های او را مصرف می‌کنند. فعالیت مستمر او راه را برای استخدام ده‌ها هزار کارگر، مهندس، حسابدار و سایر متخصصان باز کرده است. تجربه و تخصص وی باعث شده است که نام ایران حتی در عراق پرآوازه شود و محصولات ایران به کشورهای دیگر صادر شود. یونس ژائله یک صنعتگر بزرگ و خوش‌فکر دیگر است که با کار و تلاش توانسته است هزاران شغل صنعتی ایجاد کند. او با دید عمیق و هوش ذاتی خود توانسته و می‌تواند هر واحد بزرگ صنعتی در حال فروپاشی ناشی از مدیریت نامطلوب دولتی را احیا و به درجات عالی برساند. آیا سزاوار است مردانی با چنین سابقه، تخصص، دلسوزی و دانش و دنیایی از سرمایه فکری حالا باید حرف گوش کن یک مدیر و یا کارشناس یک نهاد دولتی شوند که بر اساس اتفاق و بر اساس شرایط خاص به مدیری نهاد دولتی رسیده است. ضمن اینکه باید به کار و فعالیت کارشناسان دولتی احترام گذاشته شود اما واقعیت این است که آنها در برابر تخصص و تجربه و تعهد و دلسوزی چنین کارفرمایان بزرگی که دلسوز این مرز و بوم هستند باید فروتن باشند. دولت محترم از صدر تا ذیل باید قدردان این میزان دلسوزی رهبران تشکلهای کارفرمایی باشند و به جای نفی و طرد آنها و نادیده گرفتن دیدگاه‌های تشکلهای کارفرمایی از توانایی‌های آنها استفاده کنند.

بی‌قانونی نشود

عقل و منطق حکم می‌کند که مدیران دولت در بخش‌های گوناگون ضمن اینکه از دانش و تخصص و دلسوزی تشکلهای کارفرمایی به طور داوطلبانه استفاده می‌کنند در نهایت به قانون احترام بگذارند. بر اساس مفاد قانون بهبود مستمر کسب و کار و نیز ماده ۷۶ برنامه پنجم که حالا به ماده ۱۲ قانون برنامه ششم توسعه تبدیل شده است دولت موظف است در هر تصمیم و اقدامی دیدگاه و نظرات تشکل مربوطه را اخذ کند. توجه داشته باشیم که نادیده گرفتن این دو قانون از سوی دولت پذیرفته نیست و دولتی که در رأس آن یک حقوق‌دان قرار گرفته است، نباید قانون را نادیده بگیرد. تجربه نشان داده است در هر دوره‌ای که همکاری صمیمانه و از سر اعتماد و حسن نیت میان تشکلهای کارفرمایی و دولت به اوج رسیده است بیشترین نتایج مثبت به دست آمده است. دولت نمی‌تواند و نباید در داستان قیمت‌گذاری کالاهای تولید شده داخل رأس بدون لحاظ کردن دیدگاه و نظرات کارشناسی تشکلهای اقدام کند. مگر می‌شود یک کارشناس کم‌تجربه که تاکنون پیش به یک مزرعه چغندر قند و یا یک کارخانه شکر نرسیده است با مراجعه به ذهن خود و با تأکید بر اینکه دانای کل است برای چغندر و برای شکر تصمیم بگیرد. عقل و منطق حکم می‌کند که کارشناسان و مدیرانی که با آمدن و رفتن یک دولت، در دولت دیگر جابه‌جا شده و دنبال کارهای دیگر می‌روند فروتن باشند و در امر تنظیم بازار از تخصص و تجربه تشکلهای کارفرمایی استفاده کنند. مگر می‌شود مدیران ده‌ها کارخانه قند و شکر کشور با صدها سال مهارت و تجربه و دلسوزی برای صنعت و تولید داخلی دیدگاه کارشناسی‌شان ضعیف‌تر از چند کارشناس و مدیر تازه‌کار باشد.

تجربه جامعه‌های مدرن امروز نشان می‌دهد که تشکلهای تخصصی و کارفرمایی در بخش‌های گوناگون نه به عنوان یک نهاد تشریفاتی بلکه نهادهایی فعال و شریک دولت فعالیت می‌کنند و به همین دلیل است که تنش و تشنج در تصمیم‌سازی‌ها و تصمیم‌گیری‌ها کمترین میزان را دارد. واقعیت این است که در عصر و دوره حاضر که دولت ایران به دلیل از دست دادن قدرت انحصاری درآمد نفت توانایی برای کمک‌های قبلی را هم ندارد دست از دخالت‌های بی‌حاصل بردارد. سازمان برنامه و بودجه، بانک مرکزی، وزارت اقتصاد و دارایی به مثابه ۳ مقرر فرماندهی دولت در حوزه فعالیت‌های اقتصادی باید فروتن باشند و به جای سرسختی در برابر نهادهای غیردولتی با آنها همکاری کنند.

ای کاش تفکرات و باورهای تشکل‌گرایانه افرادی همچون مهندس حجتی و دکتر مدرّس خیابانی در ذهن و رفتار سایر مدیران ارشد کشور هم نهادینه شود.

ادامه از صفحه اول

نهادهای مدنی به ویژه تشکلهای کارفرمایی در انقلاب صنعتی در تصمیم‌سازی‌ها و تصمیم‌گیری‌های نهاد دولت شریک و همساز بودند و سازگاری را برای پیشرفت ایجاد کردند. تاریخ جامعه‌های انسانی نیز نشان می‌دهد آن دسته از کشورها که این توازن قوا را در درون خود پذیرفتند زودتر و سریع‌تر مراحل توسعه صنعتی و اقتصادی را سپری کردند.

تشکلهای ایران

بررسی تاریخ ایران در دو سده تازه سپری شده نشان می‌دهد در اوج اقتدار و قدرت‌نمایی شاهان قاجار، این گروه بازرگانان و صنعتگران بودند که با اتحاد و همبستگی نیرومند در کنار دولت‌های مرکزی و دولت‌های ایالتی راه تجارت را باز نگه می‌داشتند و همیشه تاجران بزرگی بودند که در درون قدرت دولتی رفت و آمد داشتند و کار تاجایی پیش رفت که حاج‌امین‌الضرب، بازرگان بزرگ ایرانی توانست نقش اساسی در مشروطیت داشته باشد. پس از آن اما در دوران پهلوی‌ها و به ویژه پهلوی اول و با افزایش قدرت نهاد دولت به دلیل درآمدهای بادآورده از صادرات نفت به مردم و نقش و سهم تشکلهای کارفرمایی در تصمیم‌سازی‌ها و تصمیم‌گیری‌ها کاهش یافت. دولت‌های پس از ۱۳۳۰ یکی پس از دیگری با پول نفت هر دوره بر ابهت و شکوه و بزرگی نهاد دولت افزودند و یک بروکراسی بزرگ پدیدار کردند که جایی برای نهادهای غیردولتی باقی نمی‌گذاشت. پس از پیروزی انقلاب اسلامی و به دلیل شرایط جنگ و تثبیت انقلاب و دگرگونی در رویکرد به کارفرمایان، تشکلهای کارفرمایی یک دوره ۱۰ ساله از ۱۳۵۸ تا ۱۳۶۸ از صحنه بیرون رانده شدند. در دهه ۱۳۷۰ بود که با فراهم شدن فضای بازتر و نیاز جامعه به استفاده از همه نیروهای فکری و مادی جامعه، تشکلهای کارفرمایی از حالت پنهانی خارج شده و روندی فزاینده به لحاظ کمی و کیفی را تجربه کردند.

دو قانون بسیار بااهمیت

در دهه ۱۳۸۰ بود که اتاق بازرگانی، صنایع و معادن ایران در یک فضای خاص توانست با همکاری مجلس وقت دو اقدام بنیادین برای بسط و گسترش قانونی تشکلهای کارفرمایی در دستور کار مجلس قرار دهد. تصویب قانون بهبود فضای مستمر کسب و کار و نیز ماده ۷۶ قانون برنامه پنجم توسعه در آن سال‌ها تصویب شد و بر اساس آن دو نهاد بزرگ نیز تأسیس شده‌اند که با فراز و نشیب‌هایی کار خود را انجام می‌دهند. بر اساس ماده ۷۶ قانون برنامه پنجم و نیز مفاد قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار، نهادهای زیر نظر دستگاه دولت موظف شده‌اند در تصمیم‌سازی‌ها و تصمیم‌گیری‌ها نظر و دیدگاه تشکلهای مربوط به هر صنعت و صنف را اخذ کرده و پس از مشورت با آنها اقدام به تصویب یک قانون یا بخشنامه کنند. این قانون‌ها اما در دوره ۸ سال فعالیت دولت‌های احمدی‌نژاد در حرف و نه در عمل اجرایی نمی‌شدند و اصولاً آن دولت‌ها اعتقاد به تقسیم قدرت با نهادهای کارفرمایی نداشتند. دولت‌های احمدی‌نژاد نیروی مادی، کارشناسی و فکری نهفته در درون تشکلهای نادیده گرفته و کار خود را در هر فعالیت پیش می‌بردند.

خوش‌استقبال و بد بدرقه

با روی کار آمدن دولت آقای حسن روحانی در تابستان ۱۳۹۲ و با توجه به اینکه آقای محمد نهاوندیان رییس وقت اتاق بازرگانی و صنایع و معادن و کشاورزی همزمان ریاست دفتر رییس‌جمهور را نیز برعهده داشت دوران استقبال از بخش خصوصی و تشکلهای کارفرمایی تلقی می‌شد. حضور نیرومند معاون اول رییس‌جمهور و اکثریت اعضای شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی در سال ۱۳۹۲ این نوید را می‌داد که دولت‌های آقای روحانی می‌خواهند از امکانات مادی و فکری و تجربه ارزشمند تشکلهای کارفرمایی که از نزدیک و در بطن صنعت و مشکلات و توانایی‌های آن بودند استفاده شود. در برخی سال‌های اولیه دولت آقای روحانی این امکان فراهم شده بود اما به مرور و با افزایش گرفتاری‌های دولت این اقبال روندی کاهنده را تجربه کرده است و به مثابه یک رویکرد و راهبرد از دسترس خارج شده است. واقعیت این است که کنار گذاشتن تشکلهای کارفرمایی از بطن و متن نهادهای تصمیم‌ساز و تصمیم‌گیر در حوزه فعالیت‌های اقتصادی و صنعتی به معنای کنار گذاردن دنیایی از تخصص، تجربه، دانش، امکانات مادی و فکری و از همه مهمتر دلسوزی واقعی به اقتصاد ملی است. برای اینکه داستان روشن شود شاید لازم باشد یک مقایسه انجام شود.

خلیلی، ژائله و سلیمانی و...

کسانی که با صنعت ایران آشنایی دارند نام‌های پزشکی، پرمشامی از مردان صنعت در بخش خصوصی و در میان تشکلهای کارفرمایی را می‌شناسند که عمری را در درون فعالیت‌های صنعتی گذرانده و تجربه‌های بی‌ظنری دارند که اگر بخواهیم از همه آنها نام ببریم، به طور قطع کتابت چندصد صفحه‌ای خواهد شد. نام مهندس محسن خلیلی رییس هیأت مدیره انجمن مدیران صنایع برای همه دولتی‌ها و تشکلهای کارفرمایی یک نام آشناست. او در سال ۱۳۳۲ و در شرایطی که بسیاری از مدیران بخش صنعت ایران هنوز به دنیا نیامده بودند کارخانه بوتان را راه‌اندازی کرده است که هنوز فعالیت می‌کند. او ۶۰ سال تجربه، تخصص و دانش صنعتی دارد و رؤسای دولت‌ها و وزیران

خانه‌تکانی ذهنی در مناسبات دولت و تشکلهای

ادامه از صفحه اول

بدترین اتفاق رخ داده اما این است که مدیران و کارکنان صدها سازمان و دستگاه و مؤسسه در مجموعه دولت و سایر نهادهای حاکمیتی به دلیل ناگزیری نهادهای مدنی در پذیرش رأی و داوری این گروه از مدیران و کارشناسان دولتی، به این نتیجه رسیده‌اند که دانای کل شده و هرچه می‌اندیشند درست است و نهادهای مدنی حق اعتراض به درست یا نادرست نبودن رأی آنها را ندارند. بر همین اساس است که به‌طور مثال فردی که تا چند سال پیش و حتی در آستانه تأسیس یک دولت تازه در بهترین وضعیت در یک اداره و سازمان مدیر بوده است، ناگهان در قامت مقام ارشد وزارتخانه ظاهر می‌شود. بسیار دیده شده همین افراد با فروتنی به وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها می‌آیند و به مرور با هدایت بدنه مدیران و مناسبات نهادینه‌شده تاریخی به‌جایی می‌رسند که هرگز پذیرای نظرها و دیدگاه‌های بخش خصوصی نمی‌شوند.

تا قبل از دهه ۱۳۹۰ و تضعیف منابع درآمد ارزی دولت به دلیل تحریم‌های گسترده، می‌شد بطور روشن جلوه‌هایی بدیع و البته تأسف‌بار از این مناسبات ارباب رعیتی میان دولت و بخش خصوصی را دید. اما اکنون و در سال‌های پایانی دهه ۱۳۹۰ دولت درآمد اصلی خود را از دست داده و برای استمرار حیات خود به بخش خصوصی نیاز کامل دارد اما حاضر نیست دست از مناسبات پیشین بردارد و تغییر نگرش بدهد چرا که لاجرم در وضعیت تازه‌ای قرار گرفته‌ایم. این روزها شاهد هستیم دولت و همه زیرمجموعه‌هایش که دیگر فاقد قدرت به دست آمده از درآمد نفت شده‌اند در ارایه راه‌حل برای برطرف کردن تنگناها ناتوان شده‌اند. با این همه اما متأسفانه مدیران دولتی در این وضعیت نیز حاضر نیستند دست از استیلا تاریخی برداشته و از توانایی و دانایی و قدرت سازمان‌دهی و برنامه‌ریزی بخش خصوصی برای برون‌رفت اقتصاد از بحران‌ها استفاده کنند. دولت و سایر نهادهای قدرت در چنین وضعیت دشواری از زندگی ایران و ایرانیان باید با دورریختن مناسبات کهنه با بخش خصوصی و تشکلهای آنها که در مدل ارباب رعیتی و اطاعت محض از دولت جای می‌گیرد دست برداشته و در تصمیم‌سازی‌های مربوط به کسب و کارها از تشکلهای مدنی استفاده کنند. این یک پرسش و تردید جدی است که چطور مدیری که هرگز یک بنگاه کوچک اقتصادی را مدیریت نکرده است و سختی‌ها و دشواری‌های واقعی برای دخل و خرج یک بنگاه را نمی‌داند و تجربه عملی برای یافتن منابع برای تأمین مزد و حقوق کارکنان را ندارد، عقل خود را برای ساماندهی به اقتصاد، بیشتر از صاحبان بنگاه‌ها می‌داند که در درون و در وسط معرکه قرار دارند؟ این روزهای سرنوشت‌ساز ایران که همه ایرانیان باید دست به دست داده و توانایی‌ها را همگرا سازیم تا ایران عزیز را از افتادن به گرداب‌های بزرگ‌تر در امان نگه داریم، بهترین فرصت برای خانه‌تکانی ذهنی در مناسبات دولت با نهادهای مدنی در هر حوزه‌ای است. مدیران دولتی باید از موضع خودبرتری و خودبزرگ‌بینی پایین آمده و با فروتنی و عمل به منطق و عقل و قانون بخش خصوصی را در تصمیم‌سازی‌ها و تصمیم‌گیری‌ها دخالت دهند.

دو گانه سازی عجیب در قیمت شکر

در نخستین روزهای فروردین ۱۳۹۷ بود که بازار ارز ایران دومین جهش تاریخی نرخ ارزهای معتبر به ریال ایران را به چشم دید. در یک رخداد باورنکردنی قیمت هر دلار آمریکا مثل برق و باد به سمت بالا حرکت کرد و از مرز هر دلار ۶ هزار تومان نیز فراتر رفت. در بیستم فروردین ماه همان سال اما دولت ایران یکی از بدترین تصمیم های اقتصاد کلان را اتخاذ کرد. در آن روز معلوم نشد که چه کسی یا کدام گروه از مدیران دولتی با استناد به کدام گزارش های کارشناسی تصمیم گرفتند به شهروندان اعلام کنند که دولت آنقدر دلار دارد که به هر متقاضی آن را با قیمت هر دلار ۴۲۰۰ تومان بفروشد. در آن روزها قیمت دلار در بازار آزاد ۵۰ درصد بالاتر از این رقم بود. در یک دوره کوتاه اما آنهایی که اطلاعات داشتند یا زیرک بودند شروع به ثبت سفارش برای واردات کرده و در خواست دلار ۴۲۰۰ تومانی کردند. چند هفته بعد بود که محمدباقر نوبخت رییس سازمان برنامه و بودجه اعلام کرد میزان ثبت سفارش برای واردات در بهار ۱۳۹۷ معادل ده برابر مدت مشابه سال قبل تر آن بوده است. این داستان در همان روزها با انتقاد فعالان اقتصادی، صنعتی، اقتصاددانان و تشکل های کارفرمایی مواجه شد.

شکر در تله

دولت اما بعدها تصمیم گرفت به جای تخصیص دلار ۴۲۰۰ تومانی به واردات هر نوع کالا، تنها ۲۵ کالا را مشمول تخصیصی ارز ترجیحی قرار دهد. در آن روزها بود که شکر نیز یکی از کالاهای مشمول دریافت دلار ۴۲۰۰ تومانی شد. با توجه به اینکه میزان تولید داخلی شکر به اندازه مصرف کل نبود، تخصیص دلار ۴۲۰۰ تومانی به واردات و قیمت گذاری شکر تولید داخل یک معضل پدیدار کرد که در همان زمان با انتقادها مواجه شد. اما این انتقادها به جایی نرسید و در همه ماه های پس از بهار ۱۳۹۷ داستان دوگانگی قیمت شکر وارداتی و قیمت تولید داخلی در دسرساز بود. در حالی که دولت در شروع سال جدید اصرار داشت که باز هم رقمی معادل ۱۰ میلیارد دلار باید برای واردات کالاهای اساسی از جمله واردات شکر دلار ۴۲۰۰ تومانی اختصاص یابد بازار جهانی نفت از تعادل خارج و دسترسی دولت به دلار کم و کمتر شد. بنابراین دولت تصمیم گرفته است که واردات شکر به دلار نرخ نیمایی انجام شود. اما این کار به همین سادگی ها نیست.

دو گانه سازی نشود

با توجه به حذف دلار ۴۲۰۰ تومانی در واردات شکر بدیهی است که دیگر نیازی به ضرورت قیمت گذاری دستوری نیست و به این ترتیب سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولید کنندگان دیگر الزامی برای تعیین نرخ این محصول در داخل نخواهد داشت و این یک روال منطقی است. از سوی دیگر در شرایط حاضر کارخانه های تولید کننده شکر از چغندر و نیشکر نیز بدون اینکه بار مالی بردوش دولت بگذارند بنا بر سنت دیرین و

دو مقام جوان و پر انرژی و یک صنعت قدیمی

در ماه های تازه سپری شده و به دلایل گوناگون آقای حسن روحانی رییس جمهور ایران تصمیم به تغییر سرپرست و وزیر دو وزارتخانه جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت گرفت. حالا آقای حسین مدرّس خیابانی و آقای کاظم خاوازی سکاندار صنعت و کشاورزی ایران شده اند. بنا بر سنت و تقسیم وظایف میان این دو نهاد اصلی سیاستگذار در تولید و تجارت محصولات صنعتی و کشاورزی از دیرباز تا امروز یک پارادوکس در تجارت خارجی محصولات کشاورزی پدیدار شده است. به این معنی که وزارت کشاورزی مدیریت و سیاست گذاری تولید محصولات زراعی و غذایی مثل برنج، چغندر قند، گندم، ذرت و... را برعهده داشته است و وزارت بازرگانی وقت که حالا در وزارت جدید صمت جای گرفته است مسؤولیت تنظیم بازار خارجی و داخلی محصولات یادشده و یا فرآوری شده از آنها را در اختیار داشته است. در سال های پس از روی کار آمدن دولت نهم که یک فاجعه برای محصولات کشاورزی پدیدار شد و به واردات افسانه ای ۲/۵ میلیون تن منجر شد و البته در انتها به واردات ۱۳ میلیارد دلاری ۵ قلم کالای اساسی رسید مجلس وقت تصمیم گرفت که اختیار بازار محصولات کشاورزی را از وزارت مربوطه به وزارت جهاد کشاورزی منتقل کند و این اتفاق نیز افتاد. دوباره اما وضعیت گونه دیگری شده است و نوعی تناقض دوباره رخ داده است و در این وضعیت است که به نظر می رسد باید یک یادآوری مؤکد درباره یک صنعت قدیمی به دو مدیر ارشد جوان داشته باشیم.

واقعیت این است که این دو مدیر ارشد در بخش بازرگانی و در تولید باید آمادگی کافی برای روزهای سخت در تنظیم بازار به ویژه مواد کشاورزی - غذایی داشته باشند. این دو مقام جوان باید به صنعت قدیمی قند و شکر ایران که توانایی دارد با کمی توجه و سازگاری و هماهنگی در درون دولت، ایران را در تولید و مصرف شکر، به بالاترین درجه خوداتکایی برسانند، اعتماد کرده و راه را برای صرفه جویی ارزی و حمایت از تولید داخلی هموار کنند. در صورتی که مدیران جوان در این دو وزارتخانه از این کار غفلت کرده و کار را به دست نیروهای تازه کار و یا غیر آشنا بدهند مصیبت های دهه ۱۳۸۰ دوباره پدیدار خواهد شد. انجمن صنفی کارخانه های قند و شکر ایران که یک نهاد قدیمی تخصصی است و دهها مدیر باتجربه و متخصص در آن عضویت دارند آمادگی کافی برای در اختیار گذاشتن تجربه و تخصص و دانش اعضای خود برای عبور از روزهای سخت در این صنعت را دارد. با توجه به اهمیت و راهبردی بودن قند و شکر که یکی از کالاهای مورد نیاز همه خانواده های ایرانی است و ضرورت بهر برداری از توان ایران در تولید شکر از مدیران جوان اما با تجربه اجرایی دو وزارتخانه می خواهیم این آمادگی را جدی فرض کرده و راه را برای روزهای خوب آماده سازند.

واقعیت این است که با توجه به آزاد شدن واردات شکر با دلار نیمایی چند خطر وجود دارد که باید آنها را یادآور شویم که یکی از آنها دو گانه سازی در قیمت هاست و اینکه احتمال سوءاستفاده وجود دارد که در سطوح قبلی توضیح داده شد. یک تهدید دیگر اما این است که سازمان های نظارتی برای اینکه هنوز بر فعالیت های قبلی استوار بمانند و میدان را خالی نکنند، اقدام به فعالیت های دسرساز مثل نظارت های سختگیرانه بر قیمت فروش کارخانه ها کنند. در وضعیتی که کارخانه های قند همه ملزومات و کالاهای برای تولید را با قیمت آزاد تهیه می کنند و دستمزدها نیز افزایش یافته است چرا باید باز هم مشمول نظارت های سختگیرانه باشند. این تهدید را باید از سر کارخانه برداشت و اجازه داد تا آنها نفس بکشند.

دست برداری

معرفی فدراسیون تولید کنندگان مالزی (FMM)

سرمایه آنان بیش از ۸۵۰ میلیون دلار است ۴۲ درصد از اعضای این فدراسیون را تشکیل می دهند. ۹۵ درصد از اعضای فدراسیون از بخش خصوصی و ۴ درصد از بخش عمومی هستند. ۴۳ درصد از این شرکتها در ایالت سلانگور، ۱۳/۷ درصد در ایالت جوهور، ۹/۳ درصد در ایالت پراک، ۸/۳ درصد در ایالت پنانگ، کداح و پرلیس مستقر هستند. بیشترین شرکتها به ترتیب در زمینه غذا، نوشیدنی و تنباکو، کارخانجات فلزی، وسایل الکتریکی و الکترونیکی، ماشین، پلاستیک، کاغذ و لوازم التحریر و دیگر موارد فعالیت دارند.

این فدراسیون ۹ نمایندگی در ایالت های کداح - پرلیس، پیننگ، پراک، سلانگور، نگری سیمبلان، ملاکا، جوهور، ساراواک، ایسترن (پاهانگ) و یک دفتر منطقه ای در صباح دارد و نیز دارای کمیته های کاری در زمینه مالکیت معنوی، گمرک، مدیریت انرژی، مدیریت محیط زیست، موازن اخلاقی تجارت، مدیریت منابع انسانی، بهداشت و ایمنی شاعلین، مطالعات وام، اطلاعات و فناوری ارتباطات، تجارت بین الملل، پشتیبانی، عضویت، صنایع کوچک و متوسط، سیاست های استراتژیک، بازرگانی و مالی است.

ضمناً ۲۸ گروه تخصصی صنعتی متشکل از اعضا در زمینه های گوناگون توسط فدراسیون ایجاد شده است که از آن جمله شورای صنایع شیمیایی، انجمن کود شیمیایی مالزی، تولید کنندگان آلومینیوم مالزی، گروه فناوری و صنعت اتوماسیون، گروه صنعت سرامیک، حمل و نقل تشکیل شده است که هدف آن افزایش قدرت سرمایه گذاری و فنی مالزی در رقابت با شرکت های بزرگ خارجی در پروژه های بین المللی، داخلی و خارجی می باشد. فدراسیون مذکور علاوه بر سایت کتاب راهنمایی دارد که سالانه منتشر می شود و در اختیار علاقه مندان قرار می گیرد. در این کتاب راهنما، اسامی همه شرکت های تولیدی مالزی بر اساس حروف الفبا و همچنین موضوعی که شرکتها در آن حوزه فعالیت دارند به همراه اطلاعات مختصری از مدیران شرکت، تعداد کارکنان، سال تأسیس، آدرس و تلفن، نمابر، ایمیل و فعالیت های شرکت درج شده است.

فدراسیون تولید کنندگان مالزی (Federation of Manufacture of Malaysia/ FMM) از سال ۱۹۶۸ همگام با بخش تولید کشور به عنوان نماینده تولید کنندگان مالزی در عرصه های مختلف عمل کرده است. این فدراسیون متعهد به ارائه خدمات ممتاز و کمک کیفی به اعضای فدراسیون و صنعت مالزی بوده و دارای گواهی ایزو ۲۰۰۸ می باشد، همچنین این فدراسیون همچون یک سازمان تجاری ضمن شناسایی و حمایت از اعضای خود در پی ارتقای منافع آنان می باشد. بیش از ۳۰۰۰ تولید کننده مالزیایی در این فدراسیون عضویت دارند.

فدراسیون تولید کنندگان مالزی از طریق شورای صنعت، نمایندگی های ایالتی، کمیته های کاری موضوعی و گروه های صنعتی از بخش تولیدی کشور در سطوح بین المللی، منطقه ای، ملی، ایالتی و محلی نمایندگی کرده است. این فدراسیون خدمات وسیعی را جهت تسهیل فعالیت بازرگانان ارایه می نماید و نقطه تماس مؤثر و مهمی برای کسانی که به دنبال برقراری ارتباط با تولید کنندگان مالزی یا سرمایه گذاری و تجارت و خدمات در این کشور هستند، می باشد. فدراسیون سالانه پاسخگوی سؤالات و درخواست های تجاری از سوی نهادهای و شرکتها بوده و به صورت متداول تعداد زیادی به شبکه ای که مشخصات اعضای این فدراسیون و فعالیت های آنان درج شده است مراجعه می کنند که نیمی از این مراجعه کنندگان خارجی هستند.

این فدراسیون زمینه شرکت اعضا را در نمایشگاه های بین المللی مهیا می نماید. فدراسیون تولید کنندگان مالزی سالانه ۱۸۰۰ نفر را در دوره های انستیتوی فدراسیون آموزش داده است. این دوره ها مورد تأیید وزارت آموزش عالی مالزی نیز قرار گرفته است.

فدراسیون همچنین در جلسات منظم سیاست گذاری های دولتی، گمرک و توسعه صنایع شرکت می نماید و در مجموع در ۱۶۴ شورا یا کمیته دولتی شرکت دارد. فدراسیون تولید کنندگان مالزی علی رغم آنکه خصوصی است ولی ارتباط کاری نزدیکی با وزارت صنایع و تجارت بین الملل (MITI) دارد. شرکتهایی که

سایه کرونا بر سر غذای کشور؛ سامانه ارتباطی زنجیره کشاورزی و دولت ضروری است

در روزهای ابتدایی شیوع کرونا، تصاویر قفسه‌های خالی از مواد غذایی تقریباً در تمامی کشورها دیده می‌شد و حالا مسأله تولید محصولات کشاورزی به گونه‌ای تحت تأثیر قرار گرفته که سازمان‌های بین‌المللی به دولت‌ها درباره «امنیت غذایی» مردم و تهدیدهای پیش روی آن هشدار می‌دهند. سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد (فائو) درباره تأثیر ویروس کرونا بر کشاورزی، زنجیره تأمین غذا و امنیت غذایی هشدار داده است. در حال حاضر کشورهای مختلف، اقدامات متفاوتی برای تضمین امنیت غذایی شهروندان خود در دست بررسی دارند. کشورهای شورای همکاری خلیج فارس، شبکه‌ای برای امنیت غذایی کشورهای عضو تأسیس کردند تا با پیامدهای کرونا در این زمینه مقابله کنند. برخی کشورها نیز برای تأمین نیاز داخلی خود، صادرات محصولات کشاورزی را متوقف کرده‌اند. به گزارش فاین پالیسی، روسیه که بزرگ‌ترین صادرکننده گندم در جهان است، صادرات غلات را از ماه آوریل (اردیبهشت) تا ژوئن (خرداد)، متوقف کرده است. مصر نیز که بزرگ‌ترین واردکننده گندم است، واردات غلات را افزایش و صادرات حبوبات را متوقف کرده است. هند نیز به دلیل کاهش عرضه نیروی کار به اعمال محدودیت در صادرات برنج روی آورده است. بخش کشاورزی و بازار مواد غذایی ایران نیز از این مسأله پذیرفته است. تشکل‌های صنعت دام و طیور ایران در بیانیه‌ای نسبت به کاهش ۴۰ درصدی مصرف محصولات دامی پس از شیوع کرونا ابراز نگرانی کردند. زهرا عبداللهی مدیرکل دفتر بهبود تغذیه وزارت بهداشت نیز پیش از این، کاهش مصرف میوه و سبزی به دلیل ترس از ابتلا به کرونا و نااطمینانی درباره نحوه صحیح ضدعفونی این اقلام خبر داده بود. مرکز پژوهش‌های مجلس نیز در گزارشی، زبان بخش کشاورزی کشور را به دنبال شیوع کرونا در اسفند ۱۳۹۸ حدود ۲۲۵۰ میلیارد تومان در بخش مصرف و ۷۰۰ میلیارد تومان در بخش صادرات تخمین زده و پیش‌بینی کرده تداوم شیوع ویروس کرونا در ماه‌های فروردین و اردیبهشت سال جاری می‌تواند دامنه خسارت‌ها را به صورت تصاعدی گسترش دهد. در این باره، ایرنا پلاس با فاطمه پاسبان، کارشناس مسائل اقتصادی و عضو هیأت علمی مؤسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی گفت‌وگویی کرده که مشروح آن را می‌خوانید:

دو عامل کاهنده تقاضای محصولات کشاورزی

مسأله دوم، مربوط به طرف تقاضاست. اگر بخش تقاضای محصولات کشاورزی را در نظر بگیریم، با توجه به کاهش سطح درآمد به دلیل تعطیلی کسب‌وکارها و مشاغل، مشاهده می‌شود تقاضای محصولات کشاورزی نیز کاهش پیدا کرده و در نتیجه، قیمت برخی از محصولات در بازار نیز کاهش داشته است. این کاهش قیمت‌ها در واقع به دلیل کاهش قدرت خرید واقعی رخ داده است. از طرف دیگر، با توجه به محدودیت و ثابت بودن درآمدها، اقلام دیگری که در حال حاضر بیشتر مورد نیازند، مانند اقلام بهداشتی، در سبد خانوار جایگزین شده‌اند و به نوعی، شاهد تغییر در الگوی مصرف و ترکیب سبد مصرفی خانوار هستیم. این موضوع نیز در کاهش تقاضا برای برخی محصولات کشاورزی نقش داشته است. البته توجه به این نکته ضرورت دارد که امکان خرید برخی محصولات کشاورزی مانند گوشت، برنج و حبوبات به دلیل قیمت بالا برای خانوارهای با درآمد متوسط و کم فراهم نیست و به عبارتی، دسترسی فیزیکی به این اقلام وجود دارد، اما دسترسی و توانایی اقتصادی برای خرید نیست. این نکته باید مورد توجه مسؤولان باشد که موجودیت این کالاها در بازار به معنی تأمین نیاز مصرف‌کنندگان نیست؛ بلکه به دلیل نبود قدرت خرید واقعی است. حذف این اقلام از سبد غذای خانوار، به معنای شیوع ناامنی غذایی در کشور است.

بخش دیگری از تقاضای محصولات کشاورزی از طرف برخی کسب‌وکارها اتفاق می‌افتد مانند رستوران‌ها، هتل‌ها و اماکن گردشگری که تعطیلی آنها موجب شده هم بخشی از تقاضا برای محصولات کشاورزی کم شود و هم بخشی از تأمین مالی تولیدکنندگان مواد غذایی که با بستن قرارداد و دریافت پیش‌پرداخت و روش‌های مشابه انجام می‌شد، دچار چالش شود و به‌طور خاص در تأمین سرمایه در گردش با مانع مواجه شوند.

کانال‌های سنتی توزیع، ناتوان در برابر کرونا

مسأله سوم، بحث بازار محصولات کشاورزی است. در مورد بازار محصولات کشاورزی باید توجه داشت کانال‌های توزیع و بازاریابی محصولات کشاورزی در کشور ما چندان کارآمد نیستند و بیشتر به روش‌های سنتی انجام می‌شوند.

این روش‌های سنتی به دلیل تعطیلی‌های اخیر، با مشکلاتی مواجه شدند که لازم است از طریق کانال‌های جدید و نیز روش‌های نوین بازاریابی و فروش محصولات تا حدودی به حل این مشکلات کمک کرد.

فشار هزینه بر قیمت محصولات کشاورزی

مسأله چهارم، تغییر هزینه‌ها و قیمت تمام شده به دنبال شیوع کرونا است. نیروی کار چه در بخش تولید و چه در بخش حمل‌ونقل ممکن است به دلیل محدودیت در جابه‌جایی و با توجه به ترس و واهمه ناشی از ابتلا به بیماری در محل کار خود حاضر نشود و با کمبود عرضه نیروی کار مواجه شویم که هزینه‌های حقوق و دستمزد را افزایش می‌دهد. افزایش این هزینه‌ها منجر به افزایش هزینه تولید و افزایش قیمت تمام شده می‌شود و هر دو طرف تولیدکننده و مصرف‌کننده را تحت‌الشعاع خود قرار می‌دهد؛ تولیدکنندگان امکان فروش محصولاتی را که افزایش قیمت داشته‌اند در بازار پیدا نمی‌کنند و مصرف‌کنندگان نیز توان خرید نخواهند داشت.

در مجموع، این عوامل موجب افزایش هزینه تمام شده و از دست رفتن مزیت رقابتی برای تولیدکننده می‌شود. بخشی از کشاورزان خرده‌پا نیز که سطح زیر کشت یا میزان تولید بالایی ندارند، آسیب‌پذیرند گروه بخش کشاورزی در چنین شرایطی هستند، چرا که هم از نظر تأمین معیشت و هم از نظر پایداری تولید، تحت فشار قرار دارند که ضرورت دارد حمایت‌های منطقی و هوشمندانه از تولید و معیشت آنان به عمل آید.

افزایش انگیزه احتیاطی صادرکنندگان برای ذخیره مواد غذایی استراتژیک

افزایش واردات محصولات کشاورزی می‌تواند در کوتاه‌مدت، کمبود عرضه داخلی و افزایش قیمت‌هایی را که به دلیل افزایش هزینه تولید به وجود آمده پوشش دهد؟ بر اساس پیش‌بینی فائو، تولید محصولات کشاورزی در اثر شیوع کرونا کاهش خواهد یافت و علاوه بر کمبود مواد غذایی با مسأله افزایش قیمت تمام شده در این محصولات نیز مواجه هستیم. در چنین شرایطی، کشورهای درگیر با ویروس کرونا، با توجه به اهمیت مدیریت بازار داخلی خود و تضمین امنیت غذایی شهروندان، سیاست افزایش ذخایر غذایی را اتخاذ کرده‌اند و در

افزایش ضایعات و کمبود نهاده‌های تولید در بخش کشاورزی

بخش‌های مختلف اقتصادی در ماه‌های گذشته تحت تأثیر کرونا قرار گرفته‌اند. تأثیر شیوع این ویروس بر جنبه‌های گوناگون بخش کشاورزی ایران را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

اگر از جنبه تولید بخش کشاورزی موضوع را تحلیل کنیم چند اتفاق رخ داده که هم‌اکنون بخش کشاورزی را متأثر کرده و در آینده نیز این تأثیر بیشتر می‌شود. نخست اینکه به دلیل محدودیت‌های جابه‌جایی و قرنطینه، دسترسی به بازار محصولات کشاورزی کاهش پیدا کرده و در نتیجه، امکان انتقال بخشی از تولیدات به بازار از بین رفته است. در رابطه با آن بخش از محصولات کشاورزی که فسادپذیر هستند، تولیداتی که امکان عرضه به بازار را نیافته‌اند، به ضایعات تبدیل می‌شوند. این موضوع به‌خصوص در زمینه تولیدات کشاورزان خرده‌پا که در بازارهای محلی و منطقه‌ای تولیداتشان را به فروش می‌رسانند بیشتر به چشم می‌خورد. علاوه بر این، محدودیت‌های جابه‌جایی و تحرک کمتر، تولیدکنندگان را با مسأله تأمین نهاده‌های تولید و دسترسی فیزیکی و اقتصادی به آنها نیز مواجه کرده است.

کرونا، شکر و محصولات کشاورزی

کارشناسان مرکز یادشده تحولات این کالا را در کنار سایر کالاها بررسی کرده‌اند که برخی از نتایج آن به طور خلاصه می‌آوریم.

یکی از اقلام اساسی واردات

آمارهای ارایه شده از سوی مرکز پژوهش‌های مجلس نشان می‌دهد ۵ قلم عمده وارداتی از لحاظ وزنی از ابتدای سال ۱۳۹۸ تا پایان بهمن‌ماه به ترتیب عبارتند از ذرت دامی با ۸۱۳۳ هزار تن، جو با ۳۷۶۶ هزار تن، کنجاله سویا با ۲۱۴۵ هزار تن، لوبیای سویا با ۱۹۷۱ هزار تن و شکر تصفیه نشده با ۱۷۴۱ هزار تن.

تغییرات قیمتی

همان‌طور که از نمودار شماره یک برمی‌آید در اسفندماه پارسل و به دلیل شیوع و گسترش ویروس کرونا قیمت محصولات غذایی شامل گوشت قرمز و سفید، سبزی‌ها و حبوبات، روغن‌ها و چربی‌ها، میوه و خشکبار، قند و شکر و شیرینی‌ها به ترتیب با ۱۵/۴ درصد، ۱۱/۳ درصد، ۵/۱ درصد، ۲/۵ درصد و ۱/۶ درصد کاهش نسبت به متوسط قیمت اسفندماه در ۱۵ سال گذشته مواجه شده‌اند.

ادامه در صفحه ۶

گسترش ویروس کرونا در جهان موجی از وحشت و حسرت برای شهروندان جهانی از جمله شهروندان ایران‌زمین پدیدار کرده است. در روزهای نخست پدیدار شدن این ویروس قاتل یورش مردم در بیشتر کشورهای فروشگاه‌ها برای خرید مواد غذایی و نیز بیابانه‌های فائو و سازمان جهانی تجارت درباره احتمال قحطی بیم و هراس‌ها را اضافه کرد. پیامدهای کرونا بر فعالیت‌های بخش کشاورزی به دلیل اینکه تأمین‌کننده غذای شهروندان است در ایران نیز یکی از بحث‌های داغ بود. اگرچه هنوز زود است درباره ابعاد گوناگون پیامدهای گسترش کرونا بر بخش کشاورزی دوری کرد اما کارشناسان مرکز پژوهش‌های مجلس برای آگاهی مدیران ارشد کشور و نیز ذی‌نفعان این بخش بررسی مقدماتی را انجام و منتشر کرده است.

شکر در کانون توجه

با توجه به اینکه شکر یک کالای استراتژیک به حساب می‌آید و تجارت، مصرف و تولید آن برای مردم ایران که یک وعده غذایی خود را با مصرف شکر تکمیل می‌کنند دارای اهمیت خاصی است،

این میان، کشورهای صادرکننده محصولات کشاورزی و مواد غذایی در جهان، احتمال دارد صادرات خود را کاهش دهند. اگر شیوع بیماری کرونا برای دوره طولانی‌تری ادامه پیدا کند و عرضه جهانی کاهش یابد، طبیعتاً قیمت این اقلام در سطح جهانی افزایش می‌یابد و بنابراین در تأمین کالاهایی که پیش از این وارد می‌کردیم، با مسائل جدیدی مواجه می‌شویم که ادامه این روند می‌تواند دسترسی به غذا را دچار اشکال کند. کمبود عرضه جهانی، کشورها را به سمتی هدایت می‌کند که ابتدا نیاز داخلی خود را تأمین کنند. همچنین، با توجه به غیر قابل پیش‌بینی بودن زمان کنترل ویروس کرونا، انگیزه‌های احتیاطی برای ذخیره مواد غذایی استراتژیک افزایش می‌یابد. بنابراین اگر نتوانیم محصولاتی را که پیش از این وارد می‌کردیم، به‌وسیله تولید داخلی تأمین کنیم، تضمین امنیت غذایی جامعه به‌سختی امکان‌پذیر خواهد بود.

کرونا چگونه ابعاد امنیت غذایی کشور را تهدید می‌کند؟

امنیت غذایی در سه بُعد دسترسی فیزیکی به غذا، دسترسی اقتصادی یا توان خرید و دسترسی به غذای سالم قابل بحث است. دسترسی فیزیکی به مواد غذایی در اثر کاهش تولید داخلی و محدودیت واردات، ممکن است با موانعی روبرو شود. بنابراین لازم است تا تحلیل و بررسی درباره میزان احتمالی این کمبودها و راهکارهای مقابله با آن انجام شود. دسترسی اقتصادی و توان اقتصادی برای خرید غذایی باید توسط مردم امکان‌پذیر باشد. با این حال، با توجه به تعطیلی کسب و کارها، شاهد کاهش قدرت خرید مردم هستیم و ممکن است امنیت غذایی جامعه از این مسیر دچار تهدید شود. بنابراین لازم است برای گروهی که نمی‌توانند سبد غذایی خود را در شرایط فعلی تأمین کنند، راهکارهایی اندیشیده شود. سومین بعد امنیت غذایی، تأمین غذای سالم است که هم‌اکنون به دغدغه تمام مصرف‌کنندگان تبدیل شده است. باید اطمینان حاصل شود در تهیه انواع مواد غذایی که چه به‌صورت خام و چه به‌صورت فرآوری شده مصرف می‌شوند، توصیه‌های بهداشتی رعایت می‌شود. اینها ابعاد مهم امنیت غذایی هستند که بسیاری از کشورها در حال تحلیل و مطالعه آن متناسب با شرایط فعلی هستند و فائو نیز بر آن تأکید می‌کند.

امنیت غذایی کشور در گرو پنجره واحد کشاورزی

در شرایط فعلی، کشور آمادگی حفظ و تأمین امنیت غذایی را با استفاده از مطالعات توصیه شده فائو و آنچه در دیگر کشورها مورد توجه قرار گرفته، دارد؟

در شرایط فعلی توصیه می‌شود با استفاده از آمار و اطلاعات دقیق و روش‌های تحلیلی جدید، سنجش و ارزیابی انجام شود و نقشه راهی تنظیم شود تا در افق‌های زمانی کوتاه‌مدت برنامه‌ریزی صورت گیرد. اولین گام برای این برنامه‌ریزی، دسترسی به آمار و اطلاعات دقیق است تا بتوانیم تصویر درستی از شرایط فعلی ترسیم کنیم.

اینکه در حال حاضر چه اتفاقی در مزرعه می‌افتد، واحدهای تولیدی با چه مسائلی روبرو هستند، چه کمبودهایی و چه نیازهایی وجود دارد و چه اقداماتی باید انجام شود، چه قوانینی باید مصوب شود یا چه دستورالعمل‌ها، پروتکل‌ها یا سیاست‌های حمایتی مورد نیاز است؛ همگی با رصد و پایش دقیق اطلاعات تولیدکنندگان، بازار و عوامل فروش و تمامی بازیگران زنجیره ارزش و عرضه به دست می‌آید. ما در حال حاضر پنجره یا سامانه‌ای نداریم که ذی‌نفعان بخش کشاورزی از اطلاعات آن بهره‌مند شوند و اطلاعاتی را در آن منتشر کنند. به عنوان مثال، تولیدکننده باید بتواند اطلاعات درستی از وضعیت موجود داشته باشد و مسائل خود را نیز مطرح کند و امکان پاسخگویی نیز وجود داشته باشد. در حال حاضر چنین امکانی به‌صورت زنجیره فراهم نیست.

علاوه بر این، حضور تمامی ذی‌نفعان بخش کشاورزی در فرآیند تصمیم‌سازی ضرورت دارد تا مسائلی مانند آنچه بر سر جوجه‌های یک روزه آمد، تکرار نشود. این مسأله نشان می‌دهد تاکنون الگوهای مشارکت ذی‌نفعان بخش کشاورزی با رویکرد زنجیره ارزش کارآمد نبوده‌اند.

از این رو، لازم است پنجره‌ای برای خدمات‌رسانی و ارتباط چندسویه بین بازیگران زنجیره، دولت و حاکمیت ایجاد شود تا بر اساس داده‌ها و اطلاعات آن و با استفاده از مطالعه و تحقیق و روش‌های علمی بتوان راهکارهای متناسب با شرایط موجود را ارایه داد و بتوانیم به این سؤال پاسخ دهیم که این ویروس همه‌گیر چگونه بر سیستم‌های غذایی، امنیت غذایی و معیشت کشاورزان و روستاییان تأثیر می‌گذارد.

گفت‌وگواز مریم‌السادات علم‌الهدی

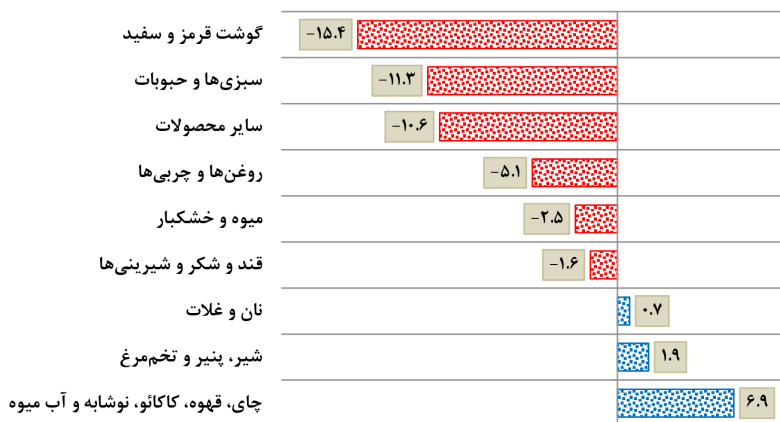
جدول ۱. مقایسه میزان تراز تجاری بخش کشاورزی و غذا تا انتهای بهمن‌ماه ۱۳۹۸ و مدت مشابه سال قبل

نوع تجارت	بخش کشاورزی و غذا			
	سال ۱۳۹۷		سال ۱۳۹۸	
	ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)
صادرات	۶۰۴۶۷/۸۷	۶۰۳۶۸/۸۱	۵۰۴۰۵/۲۳	۶۰۳۶۸/۸۱
واردات	۲۳۰۶۵۸/۸۴	۱۱۰۶۴۸/۰۸	۱۱۰۶۴۸/۰۸	۱۱۰۶۴۸/۰۸
تراز غذا	-۱۶۰۳۹۱/۹۶	-۱۱۰۸۰۵/۰۰	-۶۰۴۴۳/۸۶	-۱۱۰۸۰۵/۰۰

مأخذ: مرکز آمار و اطلاعات وزارت جهاد کشاورزی.

نمودار ۲. برآورد تغییرات قیمتی گروه محصولات غذایی در اسفندماه ۱۳۹۸ نسبت به

متوسط قیمت اسفند در ۱۵ سال اخیر

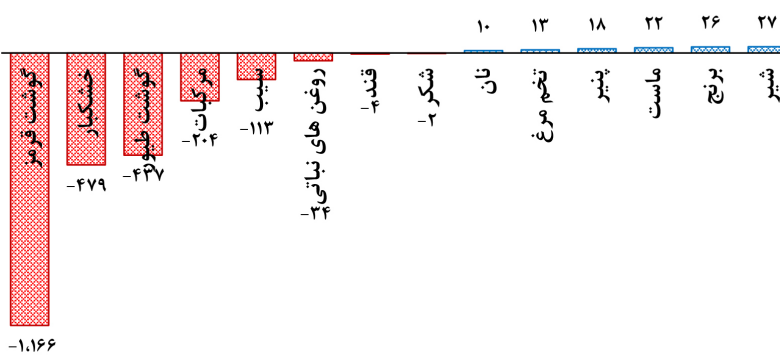

مأخذ: برآوردهای تحقیق با استفاده از گزارش‌های مرکز آمار ایران.

نمودار ۳. برآورد میزان تغییر در درآمد اسفندماه ۱۳۹۸ ناشی از فروش کالاهای کشاورزی

(میلیارد تومان)

منتخب در نتیجه شیوع ویروس کرونا

مأخذ: برآوردهای تحقیق.

تولید ۵۰۰ هزار تن شکر در شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی

افزایش تولید الکل به ۴۰ میلیون لیتر

ناصری همچنین به متوسط تولید سالانه ۳۳ میلیون لیتر الکل در کارخانه الکل سازی رازی اشاره کرد و گفت: با توجه به شرایط فعلی و ضرورت نیاز جامعه به خصوص بخش پزشکی کشور به این محصول، تولید الکل به ۴۰ میلیون لیتر در سال افزایش یافته است. وی ادامه داد: این در حالی است که در شرایط عادی، روزانه ۱۰۰ هزار لیتر الکل در این مجموعه تولید می‌شد. مدیرعامل شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی، کارخانه الکل سازی این شرکت را تأمین کننده ۸۰ درصد نیاز کشور عنوان کرد و گفت: با توجه به شرایطی که پیش آمد، لازم بود تا توزیع این محصول تولیدی کارخانه الکل با عدالت در اختیار مصرف کننده قرار بگیرد که به همین منظور شورای تأمین استان با نظارت استاندار خوزستان، معاونت غذا و داروی دانشگاه علوم پزشکی اهواز را متولی صدور حواله‌های مربوطه معرفی کرد. ناصر با بیان اینکه ۱۰ تا ۱۵ درصد الکل تولیدی این کارخانه در استان خوزستان توزیع می‌شود، گفت: همچنین برابر تصمیم شورای تأمین، خط بسته‌بندی الکل در ابعاد یک لیتری و پنج لیتری راه‌اندازی شد و این موضوع باعث تأمین بخش مهمی از نیاز داخلی استان و همچنین کشور شده است. مدیرعامل شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی با بیان اینکه طبق پیگیری‌ها این شرکت تأمین کننده ماهانه ۲ هزار و ۷۰۰ تن شکر در بسته بندی‌های ۲ کیلو و ۷۰۰ گرم و ۹۰۰ گرمی باشد، گفت: این در حالی است که بر اساس درخواست سال ۹۸ و حواله‌های سازمان صنعت، معدن و تجارت استان، شکر مورد نیاز اسفندماه استان به میزان ۶ هزار و ۵۰۰ تن تأمین و در بازار عرضه شد. ناصر اضافه کرد: همچنین برابر ابلاغیه اخیر وزارت صنعت، معدن و تجارت، تأمین شکر استان‌های تهران، خراسان رضوی، فارس، قزوین، کرمان، مازندران، آذربایجان غربی و شرقی بر عهده شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی گذاشته شد.

به گزارش روابط عمومی شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی، دکتر عبدعلی ناصر در جمع خبرنگاران با بیان اینکه در سال گذشته ۳۰۴ هزار تن شکر در توسعه نیشکر و صنایع جانبی تولید شده است، اظهار داشت: بر اساس برنامه‌ریزی‌هایی که صورت گرفته، تلاش می‌شود تا امسال ۵۰۰ هزار تن شکر تولید شود. وی ادامه داد: این برنامه‌ریزی‌ها بر اساس وجود منابع آبی کافی در پشت سدها صورت گرفته که می‌تواند زمینه‌ای برای جهش تولید و تحقق شعار امسال باشد. مدیرعامل توسعه نیشکر و صنایع جانبی ظرفیت اسمی تولید شکر در این شرکت را ۷۰۰ هزار تن در سال عنوان کرد و گفت: پیش‌بینی می‌شود در سال ۱۴۰۰ به این ظرفیت در تولید محصول استراتژیک شکر دست پیدا کنیم. ناصر همچنین به خسارت ۵۱ هزار میلیارد ریالی سیل سال ۹۸ به این شرکت اشاره کرد و گفت: در بحران سیل، بیش از ۴۰ هزار هکتار از اراضی نیشکر دچار خسارت شدند. وی با تأکید بر اینکه بخشی از بازسازی خسارت‌ها در توسعه نیشکر و صنایع جانبی از طریق منابع داخلی صورت گرفته است، گفت: تاکنون موفق به بازسازی ۲۲ هزار و ۶۲۱ هکتار از زمین‌های خسارت دیده ناشی از سیل ۹۸ با تکیه بر تولید و منابع داخلی این شرکت شدیم. به گفته ناصر از بین زمین‌های خسارت دیده ۱۰ هزار هکتار از اراضی خسارت دیده به کشت مجدد نیشکر اختصاص پیدا کرد. این مقام مسؤول در شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی تصریح کرد: در همین راستا نیز در هفت هزار و ۸۰۰ هکتار از اراضی، کشت محصولات غیر نیشکری صورت گرفت که به ترتیب چهار هزار و ۳۰۰ هکتار گندم، ۲ هزار و ۹۰۰ هکتار کلزا، ۵۴۳ هکتار آفتابگردان و ۹۵ هکتار چغندر کشت شد. وی یادآور شد: در سال گذشته، از این میزان کشت ۱۵ هزار و ۸۴۲ تن گندم، پنج هزار و ۳۸۹ تن کلزار و چهار هزار و ۳۳۷ تن چغندر برداشت شده است و علاوه بر این امیدواریم امسال ۵۰۱ تن محصول آفتابگردان در هر هکتار برداشت شود.

کرونا، شکر و محصولات کشاورزی

ادامه از صفحه ۵

به این ترتیب می‌توان استنباط کرد مصرف کنندگان قند و شکر این تمایل و توانایی را دارند که با خرید کمتر در مواقع اضطراری تاب‌آوری خود را نشان دهند. عرضه کافی، بهنگام و بدون وقفه قند و شکر و اطمینان از عرضه آن یکی از دلایل کاهش قیمت قند و شکر در اسفندماه امسال نسبت به میانگین اسفندماه ۱۵ سال گذشته است.

برآورد زیان بخش مصرف

تعطیل شدن بسیاری از کسب و کارهای مرتبط با مصرف مواد غذایی مانند رستورانها، فعالیتهای تأمین غذا و اغذیه، هتل‌ها و... که تأمین مواد اولیه غذایی آنها از بخش کشاورزی است و همچنین حضور افراد در قرنطینه خانگی، سبب تغییر الگوی مصرف غذا در کشور می‌شود. این تغییر الگو می‌تواند بر مصرف کننده، تولید کننده، سرمایه‌گذار و بازیگران زنجیره ارزش اثرگذار باشد. به‌طور مثال، انتظار می‌رود که مصرف نان‌های صنعتی مورد استفاده در اغذیه‌فروشی‌ها نسبت به مصرف نان‌های سنتی با کاهش روبرو شود. همین وضعیت در خصوص تقاضا برای بسیاری از کالاهایی مانند کنسروها و دیگر غذاهای نیمه آماده تولیدی صنایع غذایی به وجود آید که در کوتاه‌مدت و میان‌مدت اثر منفی بر پایداری تولید بخش کشاورزی خواهد داشت و در صورت آسیب به این بخش از زنجیره تولیدات غذایی رونق مجدد این بخش‌ها، هزینه بر است. تشدید فضای نااطمینانی که منجر به تغییر الگوی انتظارات مصرف کننده، تولید کننده، سرمایه‌گذار و بازیگران زنجیره ارزش خواهد شد، به دلیل غیرقابل پیش‌بینی بودن در کوتاه‌مدت، خطای سیستم برنامه‌ریزی و مدیریت اقتصادی فعالیت‌ها را با مشکل مواجه می‌سازد. چه بسا باعث خنثی شدن سیاست‌ها و راهکارهای اجرایی دولت و حاکمیت شود.

با توجه به میزان افت قیمت در مورد کالاهای کشاورزی و غذایی و میزان مصرف ماهیانه هر یک از این کالاهای، میزان تغییرات درآمدی در مورد برخی از کالاهای مهم کشاورزی در نمودار ۳ برآورد شده است. نتایج تخمین نشان می‌دهد که عرضه کنندگان گوشت قرمز در اسفندماه ۱۳۹۸ معادل ۱۱۶۶ میلیارد تومان زیان دیده‌اند. در گروه عرضه کنندگان گوشت مرغ این زیان بالغ بر ۴۳۷ میلیارد تومان برآورد می‌شود. کسب و کارهایی که در عرضه خشکبار فعال بوده‌اند با زبانی معادل ۴۷۹ میلیارد تومان مواجه شده‌اند. میزان زیان عرضه کنندگان سایر محصولات نیز در نمودار زیر مشخص شده است.

در جدول ۱ نیز میزان زیان احتمالی محصولات عمده مصرفی در ایران در نتیجه شیوع ویروس کرونا در ماه‌های اسفند ۱۳۹۸ و فروردین و اردیبهشت ۱۳۹۹ را نشان می‌دهد. اگر شیوع ویروس کرونا تا انتهای اردیبهشت ادامه یابد، در گروه محصولات منتخب، میزان زیان بخش عرضه این محصولات بیش از ۷۳۰۰ میلیارد تومان برآورد می‌شود. این زیان قابل توجه می‌تواند ادامه بسیاری از کسب و کارهای فعال در حوزه محصولات کشاورزی و غذایی را با چالش جدی روبرو کند.

زنگ خطر بحران غذا برای کشورهای وابسته به واردات

اگر کشورهای تولیدکننده از ترس کمبود داخلی زنجیره صادرات غذا را قطع کنند، جنگ غذایی شکل می‌گیرد که برای دنیای فقیر، ویران کننده خواهد بود. آسیب‌های ویرانگر بحران ویروس کرونا، روز به روز بیشتر خود را نشان می‌دهد. «زنجیره غذایی» و اختلال در تأمین غذا، حالا به بزرگ‌ترین بحران برای صدها میلیون نفر از مردم جهان تبدیل شده است. نشریه اکونومیست می‌نویسد: «بسیاری از زنجیره‌های تأمین غذا به دلیل کووید-۱۹ از هم گسیخته است. با این حال، هنوز مهم‌ترین بخش‌های حیاتی سیستم غذای جهانی، مقاوم هستند. از آنجایی که در سال‌های اخیر کشورهای بیشتری برای تأمین غذا به واردات وابسته شده‌اند، بعضی کارشناسان نگرانند که اختلال فعلی می‌تواند بحران غذای سال ۲۰۰۷-۲۰۰۸ را تکرار کند. زمانی که قیمت‌ها افزایش یافتند، دولت‌ها وحشت کردند و ۷۵ میلیون نفر به وضعیت گرسنگی رسیدند.» سازمان ملل متحد و برنامه غذای جهانی نیز در روزهای اخیر بارها نسبت به وضعیتی که می‌تواند به تازگی گرسنگی بیانجامد، هشدار داده‌اند. بر اساس گزارش برنامه غذای جهانی وابسته به سازمان ملل متحد، شمار کسانی که از گرسنگی رنج می‌برند، ممکن است که دو برابر شود و از ۱۳۵ میلیون نفر در سال ۲۰۱۹ به بیش از ۲۵۰ میلیون نفر در سال ۲۰۲۰ افزایش یابد. در این شرایط، کشورهای وابسته به واردات مواد غذایی، بیشترین آسیب را می‌بینند. «ماکسیمو توره‌رو»، اقتصاددان ارشد و معاون مدیر بخش توسعه اقتصادی و اجتماعی فائو می‌گوید: «کشورهای واردکننده مواد غذایی، تأثیر شدیدی از اختلال عرضه خواهند دید.» بر اساس پیش‌بینی فائو، با تأثیر عمیق بحران کووید-۱۹ روی زنجیره عرضه اقتصاد جهانی، ۸۰ میلیون نفر در کشورهای واردکننده مواد غذایی احتمالاً بدون غذا خواهند ماند. پیش از این نیز ۱۳ سال پیش، جهان بحران گرسنگی را تجربه کرد اما درباره وضعیت فعلی اکونومیست می‌نویسد: «در واقع، جهان حالا جای بهتری است: ارزش بورس بالا و قیمت نفت پایین است. اما بسیاری از مردم در رنج و مشقت هستند و احتمالاً تعداد بسیار

بیشتری نیز به ورطه رنج کشیده خواهند شد. نه به این دلیل که کمبود غذا وجود دارد؛ به این دلیل که آنها تمام درآمدشان را از دست داده‌اند. کشاورزان به دلیل کمبود نیرو یا تقاضای تجاری، کمتر تولید می‌کنند. پرداخت اعتباری، که جریان غذا وابسته به آن است، بسیار کم می‌شود. و دولت‌ها با ترس کمبود، ممکن است که صادرات غذا را محدود و انبارهایشان را پر کنند.» در چنین شرایطی، اوضاع برای کشورهای واردکننده غذا بغرنج خواهد شد. بر اساس این تحلیل، کشورهای تولیدکننده و صادرکننده مواد غذایی به دلیل ترس از کمبود داخلی جریان تجارت را قطع می‌کنند و به نوعی به احتکار غذا روی می‌آورند. اکونومیست درباره این سناریوی احتمالی در هفته‌ها و ماه‌های آینده هشدار می‌دهد: «یک جنگ غذایی برای همه احتمالاً است اما برای دنیای فقیر، ویران‌گر خواهد بود.» بنیاد خیریه جهانی «آکسفام» نیز پیش از این هشدار داده بود که کرونا می‌تواند «تیم میلیارد» نفر را به زیر خط فقر بکشد. این رقم به اندازه هشت درصد از کل جمعیت جهان می‌شود. نقشه زیر که از پایگاه اینترنتی نشریه اکونومیست برداشته شده، نرخ «وابستگی به واردات غذا» را نشان می‌دهد. هرچه رنگ کشورها به آبی نزدیک‌تر باشد، آنها خودکفایی بیشتری در تولید محصولات کشاورزی و غذایی دارند اما هرچه رنگ آنها به قرمز نزدیک‌تر باشد، به واردات مواد غذایی وابسته‌ترند و بنابراین اختلال زنجیره عرضه، خطر بزرگی برایشان است.

تولید ۸ میلیون تن چغندر قند در سال جاری محقق نمی شود

پیش بینی تولید یک میلیون و ۳۰۰ هزار تن شکر در سال جاری

وی تصریح کرد: علی رغم مکتباتی که با ستاد تنظیم بازار و وزارت صمت داشتیم هنوز پاسخی به این درخواست ما نداده اند گلايه ما این است که چرا برای محصول وارداتی اینقدر سریع تصمیم گیری می شود اما تولید داخل تا مدت ها بلا تکلیف می ماند در حالی که جهش تولید زمانی اتفاق می افتد که تولید داخل پایدار بماند.

دانایی همچنین درباره تولید نیشکر گفت: با توجه به احیای برخی مزارع آسیب دیده از سیل، پیش بینی می شود امسال بین ۶ تا ۶.۵ میلیون تن نیشکر تولید شود که از محل این تولید ۶۵۰ هزار تن شکر و از محل تولید چغندر نیز تقریباً همین میزان شکر تولید می شود و در مجموع پیش بینی تولید شکر ۱.۳ هزار تن است.

بر اساس این گزارش، وزارت جهاد کشاورزی پیش از این اعلام کرده بود: کشت پاییزه چغندر قند در سال جاری ۱۸ هزار هکتار بوده که اواخر فروردین ماه جاری این محصول برداشت خواهد شد. همچنین برنامه کشت بهار ۱۱۰ هزار هکتار است بنابراین میزان تولید چغندر قند در سال جاری حدود هشت میلیون تن خواهد بود.

میزان تولید شکر از محل چغندر قند حدود ۱.۱ میلیون تن خواهد بود و حداقل ششصد هزار تن نیز از محل نیشکر تولید می شود و در مجموع یک میلیون و ۷۰۰ هزار تن شکر در سال جاری تولید خواهد شد.

هشدار درباره واردات بی رویه شکر

دبیر انجمن صنفی کارخانجات قند و شکر با انتقاد از ثبت سفارش و واردات بی رویه شکر گفت: ممکن است فاجعه سال ۸۵ تکرار شود و تولید داخلی آسیب جدی ببیند. بهمن دانایی در گفت و گو با خبرنگار مهر با بیان اینکه قرار بود واردات شکر با نظارت انجمن صنفی کارخانجات قند و شکر انجام شود، گفت: نظارت دقیق بر واردات شکر در سال گذشته موجب شد این کالا که با ارز ۴۲۰۰ تومانی وارد می شد بر اساس اهداف دولت در داخل توزیع شود و شاید بتوان گفت شکر تنها کالای وارداتی با ارز ۴۲۰۰ تومانی بود که وارد سفره مردم شد. وی تصریح کرد: متأسفانه در حال حاضر هر کس که مایل است اقدام به ثبت سفارش شکر می کند. شرکتهایی که الان ثبت سفارش می شوند حدود دوماه دیگر وارد کشور خواهند شد که این همزمان با عرضه شکر تولید داخل به بازار خواهد بود و بازار را بر هم می زند. دانایی تصریح کرد: متأسفانه الان نظارتی روی واردات نیست و احتمال دارد فاجعه ای که سال ۸۵ در این حوزه رخ داد دوباره تکرار شود. در سال ۸۵ صفر شدن تعرفه واردات منجر به واردات ۲.۵ میلیون تن شکر و وارد آمدن آسیب شدید به تولید داخل شد. وی با تأکید بر لزوم ساماندهی واردات گفت: اگر واردات مدیریت نشود، تولید داخل به شدت در معرض خطر قرار می گیرد. در حال حاضر که باید مصارف ارزی کشور بدرستی مدیریت شود، باید از تولید داخل حمایت کنیم که ارز از کشور خارج نشود؛ باین توصیف چرا باید با ایجاد رانت برای یک عده، منابع ارزی کشور هدر داده شود؟

چرا قیمت دو ماه دیگر کاهش می یابد؟

دانایی در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به مباحث مطرح شده مبنی بر کاهش حدود ۳۰ درصدی قیمت شکر و عدم تأثیر این مسأله بر قیمت شکر وارداتی در داخل کشور توضیح داد: شرکتهای وارداتی که در حال حاضر در بازار عرضه می شود دی و بهمن ۹۸ و با قیمت های آن زمان وارد شده است. ضمن اینکه شرکتهایی که الان ثبت سفارش و حدود دوماه دیگر وارد می شود متأثر از کاهش قیمت جهانی خواهند بود و دوماه دیگر قیمت شکر وارداتی ارزان تر می شود. دانایی با بیان اینکه حدود ۱۵۰ هزار تن شکر در سه هفته اخیر توسط بخش خصوصی وارد شده و این واردات ربطی به کارخانجات ما ندارد، گفت: این شرکها در دی و بهمن ۹۸ و با قیمت جهانی آن زمان، خریداری شده اند. این فعال بخش خصوصی ادامه داد: قیمت جهانی شکر در دی و بهمن ۹۸؛ ۴۱۰ دلار در هر تن بوده اما الان بین ۲۷۰ تا ۲۸۰ دلار است. وی افزود: قیمت شکر متأثر از قیمت نفت است و با کاهش قیمت نفت، نرخ جهانی این کالا هم کاهش یافته است. دانایی تصریح کرد: مسؤولان امر نباید فریب شرایط فعلی بازارهای جهانی را بخورند و به دلیل ارزان شدن قیمت، درهای کشور را به روی واردات باز کنند. بعد از کرونا که شرایط عادی می شود کشورهای تولید کننده شکر برای جبران زبان های این چند وقت اخیر قیمت را بسیار بالا خواهند برد و آن زمان ما قادر نخواهیم بود به راحتی شکر وارد کنیم در حالی که واردات بی رویه فعلی، تولید داخلی را هم از بین خواهد برد. بنابراین الان باید با هوشیاری عمل کرد.

دبیر انجمن صنفی کارخانجات قند و شکر با بیان اینکه تولید ۸ میلیون تن چغندر قند در سال جاری محقق نمی شود، گفت: پیش بینی تولید شکر ۱.۳ میلیون تن است.

بهمن دانایی در گفت و گو با خبرنگار مهر با بیان اینکه امسال با توجه به افزایش قیمت خرید تضمینی چغندر قند در پایان سال ۹۸، استقبال نسبتاً بهتری از کشت این محصول نسبت به سال گذشته شد، گفت: حدود سه سال طول می کشد تا ما در تولید شکر به دوران طلایی سال های ۹۶ و ۹۷ برسیم.

وی تصریح کرد: بر اساس آخرین آمار گزارش شده از سوی کارخانجات تا سی فروردین ماه، ۵۶ هزار هکتار چغندر بهار تاکنون کشت شده و این رقم پارسل ۴۰ هزار هکتار بوده و در سال جاری از رشد ۴۰ درصدی برخوردار بوده است ضمن اینکه کشت بهار تا خرداد ادامه دارد. دانایی اظهار امیدواری کرد: سطح زیر کشت چغندر قند در سال جاری به ۸۰ تا ۸۵ هزار هکتار برسد. این رقم در سال گذشته حدوداً ۶۵ هزار هکتار بوده است.

به گفته این مقام مسؤول برنامه کشت در سال جاری ۱۲۰ هزار هکتار است که از این رقم اگر اتفاق خاصی رخ ندهد حدود ۸۵ هزار هکتار آن محقق می شود. دانایی با بیان اینکه برداشت کشت بهار چغندر در پاییز انجام می شود، افزود: برداشت کشت پاییزه چغندر قند نیز از هفته قبل شروع شده و پیش بینی می شود از محل کشت پاییزه بین ۱.۱ میلیون تن تا یک میلیون و ۱۵۰ هزار تن چغندر قند تولید شود. سال گذشته این رقم ۶۹۰ هزار تن بوده و امسال تولید چغندر قند پاییزه ۴۰۰ هزار تن افزایش دارد. وی تصریح کرد: سال گذشته مجموع تولید چغندر بهار و پاییزه ۳.۸ میلیون تن بوده که امسال این رقم به حدود ۵ میلیون تن خواهد رسید.

تولید ۸ میلیون تن چغندر قند در سال جاری محقق نمی شود

دانایی درباره مباحث مطرح شده مبنی بر تولید ۸ میلیون تن چغندر در سال جاری گفت: امسال به این میزان تولید دست پیدا نمی کنیم، دستیابی به دوران طلایی تولید نیازمند الزاماتی است که در صورت رعایت این الزامات طی دو تا سه سال آینده به دوران طلایی باز می گردیم.

وی در بخش دیگری از سخنان خود با بیان اینکه هم اکنون در دوران برداشت شکر هستیم اما هنوز وضعیت قیمت و فروش آن مشخص نیست، افزود: به همین جهت این شرکها تولید و در انبار انباشت می شود بنابراین ما نمی توانیم شرکها را بفروشیم و با کشاورزان تسویه حساب کنیم و همین یکی از عواملی است که از رغبت کشاورزان به کشت می کاهد.

دانایی ادامه داد: بعد از تغییر گروه کالایی شکر و واردات آن با ارز نمای، قیمت مصوب این کالا حذف و با توجه به شرایط واردات هر کیلوگرم شکر وارداتی بین ۶۲۰۰ تا ۶۳۰۰ تومان به فروش می رسد بنابراین الان که شکر وارداتی نرخ مصوب ندارد باید برای شکر تولید داخل نیز همین اتفاق بیفتد چون در غیر این صورت تولید داخل نمی تواند هم راستا با شکر وارداتی حرکت و با آن رقابت کند.

افزایش تولید شکر در کشور منوط به همکاری کارخانه های قند است

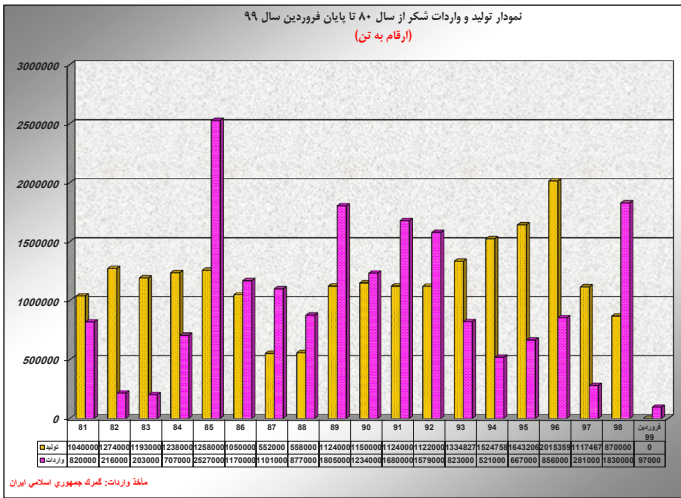
مجری طرح چغندر قند وزارت جهاد کشاورزی گفت: چنانچه کارخانه های قند مستقر در مناطق گرمسیری کشور با تمام ظرفیت خود فعالیت کنند، این امر هم موجب ترغیب کشاورزان به تولید بیشتر چغندر قند می شود و به تبع آن نیز میزان شکر تولید داخل هم افزایش می یابد.

پیمان حسادی، در بازدید از مزارع کشت چغندر پاییزه در شهرستان کازرون از توابع استان فارس، افزود: در مناطقی که کشت پاییزه چغندر قند انجام می شود، تعداد کارخانه های قندی که خریدار محصول چغندر قند کشاورزان هستند اندک است و همین امر موجب کاهش تولید شکر در داخل شده در حالی که اگر بتوانیم کارخانه های بیشتری را در این عرصه وارد کنیم، شکر مورد نیاز در کشور تولید خواهد شد. وی بیان داشت: یکی از برنامه هایی که وزارت جهاد کشاورزی دنبال می کند، توسعه کشت چغندر قند در مناطق گرمسیری است و در حال حاضر کشت این محصول در مناطق گرمسیری از جمله در جنوب استان فارس آغاز شده است و به دلیل اینکه برای آبیاری این نوع کشت از بارش باران استفاده و در مصرف آب صرفه جویی می شود، کشت این محصول در پاییز از اهمیت بسیاری برخوردار است. حسادی، در مورد کشت بهار چغندر قند نیز بیان کرد: هم اینک سطح زیر کشت این نوع محصول در کشور روند ثابتی دارد و بین ۱۰۰ تا ۱۱۰ هزار هکتار است و از این میزان سالانه بین ۶.۵ میلیون تا ۷.۵ میلیون تن چغندر تولید می شود. به گفته وی، میزان تولید محصول چغندر قند پاییزه در کشور بیش از ۷۰ تن است. این مقام مسؤول در مورد قیمت خرید تضمینی چغندر قند بهار در سال ۹۹ بیان داشت: امسال هر کیلوگرم از این محصول به ازای ۶ هزار و ۲۴ ریال به اضافه ۵۰۰ ریال هزینه کمک حمل، از کشاورزان خریداری می شود که این رقم در مقایسه با سال ۹۸ بیانگر ۶۴ درصد افزایش است. حسادی ادامه داد: همچنین بهای خرید تضمینی چغندر قند پاییزه از کشاورزان در سال ۹۹ به ازای هر کیلوگرم ۵۹ هزار ریال به اضافه یک هزار ریال کمک هزینه حمل تعیین شده است که در قیاس با سال ۹۸ حاکی از ۶۵ درصد افزایش است. او بیان کرد: افزایش قیمت خرید تضمینی این محصول در سال ۹۹ می تواند نقطه قوتی برای کشاورزان چغندر کار باشد.

به امید برگشت به سالهای خوب

پس از چند سال دوران مناسب در توازن میان واردات و تولید شکر در داخل و سنگین شدن کفه ترازو به سود تولید واقعی، اما در سال گذشته این توازن به هم خورد. واردات ۱۸۳۰ هزار تن شکر در سال ۱۳۹۸ که ۱۱۷۵ هزار تن آن را دولت و ۶۵۵ هزار تن آن را بخش خصوصی وارد کرد می‌توانست اتفاق نیفتد. واقعیت این است که مدیریت ارشد وزارت جهاد سازندگی در همکاری تنگاتنگ با انجمن صنعتی کارخانه‌های قند و شکر و اتخاذ سیاست محکم حمایت از تولید داخل تا سال ۱۳۹۷ با کمترین اشتباه پیش می‌رفت. در حالی که انجمن صنعتی کارخانه‌های قند و شکر در اواخر پاییز ۱۳۹۷ به وزارت جهاد کشاورزی هشدار داد باید به میزان کافی شکر وارد شود تا با شرایط بازار، راه برای ورود واردکنندگان به بهانه کاهش عرضه باز نشود و در حالی که به دولت پیشنهاد کرد قیمت تضمینی چغندر را با شیب مناسب افزایش دهد تا رغبت به کشت این محصول کاهش نیابد اما در هر دو مورد تأخیر صورت پذیرفت. حالا در وضعیتی قرار داریم که برای هزینه کردن هر دلاری که از صادرات نفت یا کالاهای دیگر به دست می‌آید باید با برنامه پیش برویم، به همین دلیل است که باید آستین‌ها را بالا زد، فکر کرد و اندیشید تا به شرایط مناسب برگردیم. در دوره‌ای که حالا دو وزیر جوان اما با تجربه سکان تجارت و تولید را در دست دارند امیدواریم به سال‌های خوب ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۷ برگردیم.

واردات شکر خام بصورت ماهیانه از سال ۱۳۸۵ تا سال ۱۳۹۹ (ارقام هزار تن)

ردیف	سال	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند	جمع
۱	۱۳۸۵	۱۵۴	۹۴	۱۱۱	۲۰۵	۳۰۷	۱۹۲	۱۸۷	۲۲۳	۱۹۴	۲۹۸	۲۴۰	۲۷۶	۲۴۸۱
	جمع هر ماه + ماه های قبل	۱۵۴	۲۴۸	۳۵۹	۵۶۴	۸۷۱	۱۰۶۳	۱۲۵۰	۱۴۷۳	۱۶۶۸	۱۹۶۵	۲۲۰۵	۲۴۸۱	۲۴۸۱
۲	۱۳۸۶	۲۳۶	۲۲۸	۱۱۲	۵۴	۱۱۱	۱۳۳	۶۱	۵۵	۶۵	۲۷	۵۰	۳۸	۱۱۷۰
	جمع هر ماه + ماه های قبل	۲۳۶	۴۶۴	۵۷۶	۶۳۰	۷۴۱	۸۷۴	۹۳۵	۹۹۰	۱۰۵۵	۱۰۸۲	۱۱۳۲	۱۱۷۰	۱۱۷۰
۳	۱۳۸۷	۲۸	۲۹	۸۸	۸۹	۱۴۹	۱۷۳	۲۴	۶۸	۶۵	۱۲۶	۱۶۹	۹۳	۱۱۰۱
	جمع هر ماه + ماه های قبل	۲۸	۵۷	۱۴۵	۲۳۴	۳۸۳	۵۵۶	۵۸۰	۶۴۸	۷۱۳	۸۳۹	۱۰۰۸	۱۱۰۱	۱۱۰۱
۴	۱۳۸۸	۱۱۹	۱۰۸	۵۷	۶۴	۴۲	۳۳	۹۴	۴۶	۴۵	۷۴	۱۲۲	۷۳	۸۷۷
	جمع هر ماه + ماه های قبل	۱۱۹	۲۲۷	۲۸۴	۳۴۸	۳۹۰	۴۲۳	۵۱۷	۵۶۳	۶۰۸	۶۸۲	۸۰۴	۸۷۷	۸۷۷
۵	۱۳۸۹	۶۹	۱۰۷	۱۳۲	۲۳۴	۳۱۲	۳۳۰	۱۶۱	۱۱۲	۸۰	۶۳	۷۳	۱۳۲	۱۸۰۵
	جمع هر ماه + ماه های قبل	۶۹	۱۷۶	۳۰۸	۵۴۲	۸۵۴	۱۱۸۴	۱۳۴۵	۱۴۵۷	۱۵۳۷	۱۶۰۰	۱۶۷۳	۱۸۰۵	۱۸۰۵
۶	۱۳۹۰	۰	۲۴	۱۲	۶۸	۳۰۱	۳۸۴	۳۱	۱۸	۱۷	۱۸۱	۱۴۲	۵۶	۱۲۳۴
	جمع هر ماه + ماه های قبل	۰	۲۴	۳۶	۱۰۴	۴۰۵	۷۸۹	۸۲۰	۸۳۸	۸۵۵	۱۰۳۶	۱۱۷۸	۱۲۳۴	۱۲۳۴
۷	۱۳۹۱	۵۰	۶۹	۱۲۱	۵۵	۱۵۴	۱۹۶	۱۹۰	۳۷	۲۲۸	۱۵۱	۳۰۷	۱۲۳	۱۶۸۱
	جمع هر ماه + ماه های قبل	۵۰	۱۱۹	۲۴۰	۲۹۵	۴۴۹	۶۴۵	۸۳۵	۸۷۲	۱۱۰۰	۱۲۵۱	۱۵۵۸	۱۶۸۱	۱۶۸۱
۸	۱۳۹۲	۸۸	۱۵	۸۸	۱۱۴	۶۱	۱۵۹	۲۰۷	۱۱۵	۱۴۶	۱۳۴	۲۲۵	۲۲۷	۱۵۷۹
	جمع هر ماه + ماه های قبل	۸۸	۱۰۳	۱۹۱	۳۰۵	۳۶۶	۵۲۵	۷۳۲	۸۴۷	۹۹۳	۱۱۲۷	۱۳۵۲	۱۵۷۹	۱۵۷۹
۹	۱۳۹۳	۱۶۵	۱۳۷	۲۱۱	۵۷	۴۰	۶۷	۴۷	۱۹	۸۰	۰	۰	۰	۸۲۳
	جمع هر ماه + ماه های قبل	۱۶۵	۳۰۲	۵۱۳	۵۷۰	۶۱۰	۶۷۷	۷۲۴	۷۴۳	۸۲۳	۸۲۳	۸۲۳	۸۲۳	۸۲۳
۱۰	۱۳۹۴	۰	۵,۵	۱۱,۸	۹,۲	۱۲	۷۰	۱۰۷	۱۷۵	۱۰۵	۲	۵	۲۴	۵۲۱
	جمع هر ماه + ماه های قبل	۰	۵,۵	۱۷,۳	۲۱	۳۳	۱۰۳	۲۱۰	۳۸۵	۴۹۰	۴۹۲	۴۹۷	۵۲۱	۵۲۱
۱۱	۱۳۹۵	۰	۰	۰	۲۵	۲۲۱	۱۷۰	۷۶	۵۰	۶۶	۶۸	۰	۱۶	۶۶۷
	جمع هر ماه + ماه های قبل	۰	۰	۰	۲۵	۲۴۶	۳۹۱	۴۶۷	۵۱۷	۵۸۳	۶۵۱	۶۵۱	۶۶۷	۶۶۷
۱۲	۱۳۹۶	۰	۱۹۵	۲۲۹	۱۲۹	۱۳۸	۱۶	۰	۵۵	۰	۱۴	۰	۸۰	۱۲۳۴
	جمع هر ماه + ماه های قبل	۰	۱۹۵	۴۲۴	۵۵۳	۶۹۱	۷۰۷	۷۰۷	۷۶۲	۷۶۲	۷۷۶	۷۷۶	۸۵۶	۸۵۶
۱۳	۱۳۹۷	۰	۳۸	۴۹	۱	۰	۰	۰	۰	۶۶	۰	۶۶	۶۱	۲۸۱
	جمع هر ماه + ماه های قبل	۰	۳۸	۸۷	۸۸	۸۸	۸۸	۸۸	۸۸	۱۵۴	۱۵۴	۲۲۰	۲۸۱	۲۸۱
۱۴	۱۳۹۸	۸۲	۲۱۳	۲۸۰	۲۲۰	۸۰	۱۴۳	۲۱۰	۹۸	۱۵۰	۱۷۱	۱۰۵	۷۸	۱۸۳۰
	جمع هر ماه + ماه های قبل	۸۲	۲۹۵	۵۷۵	۷۹۵	۸۷۵	۱۰۱۸	۱۲۲۸	۱۳۲۶	۱۴۷۶	۱۶۴۷	۱۷۵۲	۱۸۳۰	۱۸۳۰
۱۵	۱۳۹۹	۹۷	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۹۷
	جمع هر ماه + ماه های قبل	۹۷	۹۷	۹۷	۹۷	۹۷	۹۷	۹۷	۹۷	۹۷	۹۷	۹۷	۹۷	۹۷

619

واردات شکر از سال ۸۴ تا پایان فروردین ماه سال ۹۹ به تفکیک خام و سفید

سال	هزارتن (سفید)	بها (دلار)	خام (هزارتن)	بها (دلار)	جمع واردات (هزارتن)	بها جمع واردات (دلار)
۱۳۸۴	۷۸	۲۰,۱۲۴,۰۰۰	۶۲۹	۱۷۷,۲۵۶,۰۰۰	۷۰۷	۱۹۷,۳۸۰,۰۰۰
۱۳۸۵	۶۳۷	۲۹۱,۲۷۱,۹۱۰	۱,۸۹۰	۷۲۶,۱۸۲,۵۵۹	۲,۵۲۷	۱,۰۱۷,۴۵۴,۴۶۹
۱۳۸۶	۳۴۸	۱۳۳,۳۰۹,۳۴۴	۸۲۲	۲۷۴,۴۶۱,۳۶۷	۱,۱۷۰	۴۰۷,۷۷۰,۷۱۰
۱۳۸۷	۱۰۳	۳۷,۲۱۳,۳۳۲	۹۹۸	۲۸۷,۸۰۰,۰۰۰	۱,۰۱۰	۳۲۵,۰۱۳,۳۴۵
۱۳۸۸	۲۷	۸,۸۱۹,۹۰۶	۸۵۰	۳۱۵,۸۲۶,۱۱۴	۸۷۷	۳۲۴,۶۴۶,۰۲۰
۱۳۸۹	۰	۰	۱,۸۰۵	۷۰,۴۵۲,۰۰۰	۱,۸۰۵	۷۰,۴۵۲,۰۰۰
۱۳۹۰	۶	۳,۷۹۹,۵۱۰	۱,۲۲۸	۷۵۲,۱۰۵,۲۳۴	۱,۲۳۴	۷۵۵,۹۰۴,۸۴۴
۱۳۹۱	۰	۰	۱,۶۸۰	۱۰,۷۲۴,۳۶۰	۱,۶۸۰	۱۰,۷۲۴,۳۶۰
۱۳۹۲	۰	۰	۱,۵۷۹	۸۳۲,۱۸۷,۵۵۸	۱,۵۷۹	۸۳۲,۱۸۷,۵۵۸
۱۳۹۳	۰	۰	۸۲۳	۳۷۷,۴۷۰,۴۴۰	۸۲۳	۳۷۷,۴۷۰,۴۴۰
۱۳۹۴	۴۹	۲۰,۴۷۹,۰۰۰	۴۷۲	۱۵۱,۳۵۸,۵۲۴	۵۲۱	۱۷۱,۸۳۷,۵۲۷
۱۳۹۵	۰	۰	۶۶۷	۰	۶۶۷	۳۲۰,۱۳۴,۹۷۸
۱۳۹۶	۰	۰	۸۵۶	۴۱۴,۷۲۲,۶۳۷	۸۵۶	۴۱۴,۷۲۲,۶۳۷
۱۳۹۷	۰	۰	۲۸۱	۱۰,۲۶۵۴,۳۰۵	۲۸۱	۱۰,۲۶۵۴,۳۰۵
۱۳۹۸	۰	۰	۱,۸۳۰	۶۲۲,۳۴۶,۲۳۷	۱,۸۳۰	۶۲۲,۳۴۶,۲۳۷
۱۳۹۹	۰	۰	۹۷	۳۴,۷۶۰,۰۰۰	۹۷	۳۴,۷۶۰,۰۰۰
جمع	۱,۲۴۸	۵۱۵,۰۱۷,۰۰۵	۱۶۵۰۷	۶,۸۶۶,۰۸۵,۰۰۳	۱۷,۷۵۵	۷,۰۱۲,۳۷,۴۸۵

آمار واردات شکر از سال ۱۳۸۰ تا پایان فروردین ماه سال ۱۳۹۹ به تفکیک واردات دولتی و خصوصی (ارقام به هزارتن)

سال	واردات بخش خصوصی	واردات بخش دولتی	جمع واردات
۱۳۸۰	۰	۹۳۷	۹۳۷
۱۳۸۱	۰	۸۲۰	۸۲۰
۱۳۸۲	۵۶	۱۶۰	۲۱۶
۱۳۸۳	۴۲	۱۶۱	۲۰۳
۱۳۸۴	۸۰	۶۲۷	۷۰۷
۱۳۸۵	۱۴۸۵	۱۰۴۲	۲۵۲۷
۱۳۸۶	۹۶۲	۲۰۸	۱۱۷۰
۱۳۸۷	۱۱۰۱	۰	۱۱۰۱
۱۳۸۸	۸۷۷	۰	۸۷۷
۱۳۸۹	۱۸۰۵	۰	۱۸۰۵
۱۳۹۰	۱۳۳۴	۰	۱۳۳۴
۱۳۹۱	۱۱۷۵	۵۰۵	۱۶۸۰
۱۳۹۲	۹۹۲	۵۸۷	۱۵۷۹
۱۳۹۳	۵۶۲	۲۶۱	۸۲۳
۱۳۹۴	۳۶۴	۱۵۷	۵۲۱
۱۳۹۵	۳۵۸	۳۰۹	۶۶۷
۱۳۹۶	۷۱۸	۱۳۸	۸۵۶
۱۳۹۷	۸۶	۱۹۵	۲۸۱
۱۳۹۸	۶۵۵	۱۱۷۵	۱۸۳۰
۱۳۹۹	۹۷	۰	۹۷

مأخذ: گمرک جمهوری اسلامی ایران

ماهانماه

انجمن صنعتی کارخانهای قند و شکر ایران

زیر نظر شورای نویسندگان

صفحه آرا: علی صائمی

حروفچین: حمیدرضا خدابخش

تلفن و نمابر:

۸۸۹۶۹۰۵۵-۸۸۹۶۹۹۰۳

نشانی: تهران - میدان دکتر فاطمی

خیابان شهید گمنام - شماره ۱۴